

11.6.2021

VN/18419/2020
TEM106:00/2020

1/25

LAUSUNTOYHTEENVETO - LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI ERÄIDEN TUOTTEIDEN MARKKINAVALVONNASTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

1. Esitysluonnoksen taustaa

Esityksellä ehdotetaan muutettavaksi eräiden tuotteiden markkina-
valvonnasta annettua lakia sekä eräitä siihen liittyviä lakeja. Lakeihin tehtäisiin ne välttämättömät muutokset, jotka aiheutuvat uudesta markkina-
valvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (2019/1020) (markkina-
valvonta-asetus) antamalla kansallista täydentävää sääntelyä sen soveltamisen tueksi.

Markkina-
valvonta-asetuksen täytäntöönpano edellyttää, että kansallisessa lain-
säädannössä säädetään muun muassa markkina-
valvontaviranomaisten toimiva-
luuksista sekä tietyistä talouden toimijoihin kohdistettavista seuraamuksista. Mark-
kina-
valvonta-asetuksen täytäntöönpanon lisäksi tavoitteena on yhdenmukaistaa
markkina-
valvontasääntelyä kansallisella tasolla hyödyntämällä horisontaalista
markkina-
valvontalakia. Asetuksen soveltaminen alkaa pääosin 16.7.2021, mutta
joiltain osin jo 1.1.2021. Tarkoitus on, että lakimuutokset tulevat voimaan mahdol-
lisimman pian, kun asetuksen soveltaminen alkaa 16.7.2021. Hallituksen esityk-
sen valmistelua on tehty yhteistyössä usean ministeriön kanssa ja esityksessä esi-
tetään muutoksia työ- ja elinkeinoministeriön lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön,
liikenne- ja viestintäministeriön sekä ympäristöministeriön hallinnonalan lainsää-
däntöön.

2. Lausuntopyyntö ja lausunnonantajat

Työ- ja elinkeinoministeriö pyysi 12.3.2021 lausuntoa luonnoksesta hallituksen esi-
tykseksi eduskunnalle laiksi eräiden tuotteiden markkina-
valvonnasta annetun lain
muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (lausuntopalvelu.fi: diaarinumero
VN/18419/2020; Hankeikkunassa: TEM106:00/2020). Suomenkielisen lausunto-
pyynnön lausuntoaika asiassa oli 12.3.2021– 23.4.2021 ja ruotsinkielisen lausun-

toppyynnön lausuntoaika 29.3.2021–9.5.2021. Esitysluonnos oli saatavilla julkishallinnon lausuntopalvelussa (lausuntopalvelu.fi), jossa lausuntoja voivat antaa kaikki organisaatiot ja kansalaiset. Lausunnon saattoi toimittaa myös työ- ja elinkeinoministeriön kirjaamoon.

Lausuntoa pyydettiin 90 eri taholta ja lisäksi lausuntokierroksesta tiedotettiin erikseen kuntien ympäristöterveydenhuollon vastuualueita. Lausuntoa pyydettiin lain soveltamisalaan kuuluvien viranomaistahojen lisäksi keskeisiltä sidosryhmiltä lakiehdotuksen soveltamisalaan kuuluvilta tuotesektoreilta. Lausuntoja annettiin yhteensä 44 kappaletta, joista 13:ssa ei ollut huomioita ehdotuksesta.

Lausuntoa pyydettiin seuraavilta tahoilta: liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, oikeusministeriö, puolustusministeriö, sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, ulkoministeriö, valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, Ahvenanmaan maakuntahallitus / Ålands landskapsregering, aluehallintovirastot (6 kpl), Energiavirasto, ELY-keskukset (15 kpl), Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea, oikeuskanslerinvirasto, Poliisihallitus, Ruokavirasto, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira, Suomen ympäristökeskus, Säteilyturvakeskus, Tietosuojavaltuutettu, Tulli, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, AKAVA ry, Autoalan keskusliitto, Elektroniikan Tukkukauppiat ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Energiateollisuus ry, Finanssialan Keskusliitto, Kaupan liitto ry, Kemianteollisuus ry, Kenkä- ja nahkateollisuusliitto ry, Keskuskauppakamari, Kosmetiikka- ja hygieniateollisuus ry, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry, Lämmitysenergia Yhdistys ry, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Palvelualojen Työnantajat PALTA ry, Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto, Philip Morris Finland Oy, Päivittäistavarakauppa ry, SAK ry, SESKO ry, STEK ry, STTK ry, Suomen Huolinta- ja logistiikkaliitto ry, Suomen Isännöintiliitto ry, Suomen Kaasuyhdistys ry, Suomen Kauppakeskusyhdistys ry, Suomen Kiinteistöliitto ry, Suomen Kuntaliitto, Suomen Leluyhdistys ry, Suomen Luonnonsuojeluliitto, Suomen Palopäällystiliitto, Suomen Sairaalatekniikan Yhdistys ry, Suomen Standardisoimisliitto SFS ry, Suomen Tekstiili ja Muoti ry, Suomen varustamot ry, Suomen Yrittäjät, Suunnittelu- ja konsultointiyritykset SKOL ry, Sähkötekniikan kaupan liitto ry, Sähkötieto ry, Teknisen Kaupan Liitto ry, Teknologiateollisuus ry, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry, Tuote- ja palvelukaupan yhdistys Etu ry, Vapers Finland ry, Venealan keskusliitto Finnboat ry, Yhteinen toimialaliitto ry/Tupakkateollisuusliitto ry.

Lausunnon antoivat:

Viranomaistahot:

Liikenne- ja viestintäministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Oikeusministeriö
Puolustusministeriö
Sisäministeriö
Sisäministeriön poliisiosasto
Sosiaali- ja terveysministeriö
Ulkoministeriö
Valtiovarainministeriö

Ympäristöministeriö
Ahvenanmaan maakuntahallitus / Ålands landskapsregering
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
Poliisihallitus
Ruokavirasto
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira
Suomen ympäristökeskus
Säteilyturvakeskus
Tietosuojavaltuutettu
Tulli
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
Varsinais-Suomen ELY-keskus

Etujärjestöt:

Akava ry
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Elkomit ry
Finanssiala ry
Kaupan liitto ry
Kemianteollisuus ry
Kosmetiikka- ja hygieniateollisuus ry
Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry
Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry
Muoti- ja urheilukauppa ry
Philip Morris Finland Oy
Päivittäistavarakauppa ry
SAK ry
STTK ry
Suomen Huolinta- ja logistiikkaliitto ry
Suomen Palopäällystöliitto
Suomen Yrittäjät
Teknisen Kaupan Liitto ry
Teknologiaeollisuus ry
Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry
Tuote- ja palvelukaupan yhdistys Etu ry
Vapers Finland Oy

Lausunnonantajista 13 katsoi, ettei heillä ei ole asiaan lausuttavaa tai huomautettavaa. Seuraavilla tahoilla ei ollut huomioita luonnoksesta: liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, puolustusministeriö, sisäministeriö, ulkoministeriö, Varsinais-Suomen ELY-keskus, Akava ry, Kemianteollisuus ry, Kosmetiikka- ja hygieniateollisuus ry, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Philip Morris Finland Oy, Suomen Palopäällystöliitto sekä Vapers Finland Oy.

Lausuntopyynnössä pyydettiin huomioita erityisesti seuraaviin: yleiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta, huomiot eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettuun lakiin ehdotetuista muutoksista (eritoten koskien uusia markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuuksia, ehdotetut 10 a ja 22 a §), ja huomiot muiden hallin-

nonalojen sektorilakeihin ehdotetuista muutoksista. Lausuntoyhteenvedo on jaoteltu sekä edellä mainittujen osioiden mukaisesti (kohdassa 3) että lausunnonantajittain (kohdassa 4).

Lausuntoyhteenvedon laatimiseen osallistuivat työ- ja elinkeinoministeriöstä säädösvalmisteluavustaja Pyry Peltonen, hallitusneuvos Pauliina Kanerva, asiantuntija Maiju Mähönen ja erityisasiantuntija Emilia Tiuttu.

3. Yleinen ja lakikohtainen palaute

3.1. Yleisiä huomioita esityksestä

Kohtaan lausuivat seuraavat tahot: sisäministeriön poliisiosasto, sosiaali- ja terveysministeriö, ympäristöministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea, Poliisihallitus, Ruokavirasto, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira, Suomen ympäristökeskus SYKE, Tietosuojavaltuutettu, Tulli, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, Elkomit ry, Kaupan liitto ry, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry, Muoti- ja urheilukauppa ry, Päivittäistavarakauppa ry, SAK ry, STTK ry, Suomen Huolinta- ja Logistiikka-liitto ry, Suomen Yrittäjät, Teknisen Kaupan Liitto ry, Teknologiateollisuus ry, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry ja Tuote- ja palvelukaupan yhdistys Etu ry.

Esitystä pidettiin kokonaisuudessaan kannatettavana. Sääntelyn yhdenmukaistamista, markkinavalvontaviranomaisten uusia toimivaltuuksia ja markkinavalvontalain soveltamisalan laajentamista kannatettiin. Markkinavalvontasääntelyn koordinaatioryhmän toiminta koettiin toimivaksi. Riskiperusteinen valvonta halutaan jatkossakin pitää markkinavalvonnan lähtökohtana. Suurin osa huomioista koski ehdotettujen uusien toimivaltuuksien käyttöä sekä ehdotettua rangaistussääntelyä.

Lausunnoissa katsottiin, että esityksessä voitaisiin tuoda selkeämmin esiin se, että kyseessä on lähtökohtaisesti jäsenvaltiossa suoraan sovellettava sääntely. Samoin kansallisen liikkumavaran käyttöä voisi arvioida tarkemmin. Esityksen asiasisältöä voisi luettavuuden tukemiseksi avata yleisperusteluissa enemmän pykälä- / artiklaviittausten ohella.

Lisäksi ehdotettiin talouden toimijan määritelmän sekä verkkorajapinnan määritelmän täsmentämistä sekä pyydettiin kiinnittämään huomioita yhdenmukaisuuteen markkinavalvonta-asetuksen suomenkielisen käännöksen oikaisun kanssa korvaamalla viittaukset huolintapalvelujen tarjoajaan viittauksilla jakelupalvelujen tarjoajaan. Lisäksi esitettiin joitain selkeyttäviä huomioita säädösluonnoksiin.

Ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen lausunnoissa ehdotettiin markkinavalvontalain 3 §:n sääntelyn säilyttämistä tai muuttamista kumoamisen sijaan. Työ- ja elinkeinoministeriö haluttiin pitää jatkossakin nimenomaisesti vastuullisena markkinavalvontalain säännösten noudattamisen valvonnan ohjauksesta. Suomen ympäristökeskus ehdotti täsmennystä, jonka mukaan tuotesektorikohtaisen markkinavalvonnan ohjauksesta vastaisi kukin ministeriö omalla hallinnonalallaan.

Tukes ehdotti, että markkinavalvontaviranomaisista säädettäisiin markkinavalvontalain 4 §:n sijaan sektorilaeissa. Tukes kiinnitti huomiota myös lain rakenteeseen ja siihen, että valvontaviranomaisesta on säädetty eri sektoreilla eri tavoin. Lisäksi se huomautti, että myös Tullilla on joillakin sektoreilla markkinavalvontatehtäviä. Säteilyturvakeskus ehdotti, että Tukes olisi sen ohella toimivaltainen viranomainen säteilylaissa tarkoitettujen tuotteiden osalta.

Vaikutusten arvioinnin osalta huomautettiin, että yrityksille jää niukasti aikaa varautua muutoksiin. Lisäksi katsottiin, että markkinavalvonnan roolin kasvusta sekä erityisesti kolmansista maista markkinoitujen tuotteiden valvonnasta mahdollisesti aiheutuva resurssitarve tulisi huomioida esityksessä. Erityisesti verkkokaupan valvonta edellyttää tietoteknisiä taitoja ja IT-välineistöä. Muissa toteuttamisvaihtoehdoissa tulisi arvioida myös sääntelyn keventämisen mahdollisuutta.

Tullin lausunnon mukaan Tullin toimivaltuuksia koskeva sääntely voidaan poistaa markkinavalvontalaista siltä osin, kuin se on päällekkäinen ja tarpeeton unionin tullikoodeksin eli asetuksen (EU) N:o 952/2013 ja sitä täydentävän kansallisen tullilain (304/2016) sääntelyn kanssa. Tulli näki myös tärkeänä, että sen rooli sisäkaupan valvonnassa säilyy.

Tukes katsoi, ettei voimassaolevan markkinavalvontalain 7 §:ssä tarkoitettu valvontasuunnitelma ole enää tarpeellinen ainakaan kaikilla sektoreilla. Perusteluissa tulisi käydä ilmi, miksi valvontasuunnitelma katsotaan tarpeelliseksi markkinavalvonta-asetuksen 13 artiklassa tarkoitetun markkinavalvontastrategian ohella. Lisäksi perusteluissa tulisi huomioida suunnitteluvollisuuden riittävä joustavuus.

Tietosuojavaltuutetun toimiston lausunnon mukaan markkinavalvontalain valvontaviranomaisten tiedonsaantioikeutta koskevaa 8 §:n suhdetta henkilötietojen suojaan koskevaan sääntelyyn ja tästä mahdollisesti seuraavaa sääntelytarvetta tulisi arvioida esityksessä. Ficomin mukaan, koska kyseessä on markkinavalvontaviranomaisille uusi toimivaltuus, sen käyttämisestä tulee säädellä täsmällisesti, ettei palveluntarjoajilta vaadita esimerkiksi tietoja, joita niiden on mahdotonta toimittaa.

Useissa lausunnoissa katsottiin, että ehdotetussa uudessa 17 §:n 2 momentin toimenpidemääräyksessä tulisi käydä selkeästi ilmi, että tarkoituksena on valvoa jo laissa säädettyjen menettelyllisten velvollisuuksien noudattamista. Myös suhdetta kemikaalilain 46 §:n 1 momentin sääntelyyn voisi täsmentää. Tukes esitti, että ehdotetussa momentissa viitattaisiin tuotetta koskevien menettelyjen sijaan markkinavalvontalain soveltamisalaan kuuluvissa säädöksissä säädettyihin menettelyihin.

Oikeusministeriö lausunnon mukaan esityksessä ehdotettua rangaistussääntelyä tulee täsmentää sekä perusteluiden että itse säännösehdotusten osalta. Esityksestä tulee käydä ilmi, miksi velvollisuuksien ja säännösten rikkomisesta olisi tarpeen säätää nimenomaan rikosoikeudellisia seuraamuksia ja mikä on rikosoikeudellisten seuraamusten suhde hallinnollisiin seuraamuksiin. Kriminallisoinnin perusteet on avattava tarkemmin ja on täsmennettävä, mitkä konkreettiset teot halutaan säätää rangaistavaksi.

Lisäksi oikeusministeriö toteaa, että ehdotetut rangaistussäännökset ovat blanko-tyyppisiä ja niiden tulee täyttää sen mukaiset vaatimukset. Lisäksi valittu syyksiluettavuuden aste on perusteltava erityisesti siitä näkökulmasta, miksi toisilla sektoreilla asteena on huolimattomuus ja toisilla törkeä huolimattomuus. Lisäksi markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohtaan viittaamisen suhteen sanamuotojen yhdenmukaisuuteen tulee kiinnittää huomiota. ja rangaistavien tekojen luonnehdintaa olisi asianmukaista paikoin tiivistää.

Useissa lausunnoissa pidettiin perusteltuna ratkaisua, jonka mukaan pitäydytään nykyisessä markkinavalvontalain sääntelyssä, kun on kyse toimijan velvoittamisesta korvaamaan tuotteen hankinnasta, testauksesta ja tutkimuksesta aiheutuneet kustannukset tilanteissa, joissa tuote osoittautuu merkittäväällä tavalla vaatimustenvastaiseksi.

3.2. Huomioita markkinavalvontalakiin (1137/2016) esitettävistä muutoksista

Oikeus hankkia tuotteita valehenkilöllisyyttä käyttäen (uusi 10 a §)

Kohtaan lausuivat seuraavat tahot: oikeusministeriö, ympäristöministeriö, Ahvenanmaan maakuntahallitus - Ålands landskapsregering, Ruokavirasto, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira, Tietosuojavaltuutettu, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Finanssiala ry, Kaupan liitto ry, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry, Päivittäistavarakauppa ry, SAK ry, STTK ry, Suomen Yrittäjät, Teknisen Kaupan Liitto ry ja Tuote- ja palvelukaupan yhdistys Etu ry.

Ehdotettua uutta toimivaltuutta kannatettiin ja sitä pidettiin tarpeellisena. Toimivalan rajausta tavanomaisiin siviilioikeudellisiin toimiin pidetään tarkoituksenmukaisena ja välttämättömyyden kriteeriä korostetaan. Välttämättömyyden kynnyks ei esimerkiksi automaattisesti täyty tilanteissa, joissa talouden toimija ei toimita näyttää markkinavalvontaviranomaisen pyynnöstä.

Perusteluja ehdotettiin täydennettävän siten, että niissä havainnollistettaisiin täsmällisemmin, miten toimivaltuuden käyttö käytännössä tapahtuu, kun mahdollisuutta väriin asiakirjojen käyttöön ei ole. Maksuvälineen olisi hyvä olla sellainen, jota voi käyttää, vaikka käyttäjän nimi vaihtuu, koska valehenkilöllisyyden käytöstä kerrotaan jälkikäteen. Perusteluissa ehdotettiin lisäksi täsmennettävän, ettei kaupaa voitaisi perua valehenkilöllisyyden nojalla tehtyyn ostoon vedoten.

Verkkorajapintaan pääsyn rajoittaminen (uusi 22 a §)

Kohtaan lausuivat seuraavat tahot: oikeusministeriö, ympäristöministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Ruokavirasto, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira, Tietosuojavaltuutettu, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Kaupan liitto ry, Päivittäistavarakauppa ry, SAK ry, STTK ry, Suomen Yrittäjät, Teknisen Kaupan Liitto ry, Teknologiateollisuus ry, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry ja Tuote- ja palvelukaupan yhdistys Etu ry.

Ehdotetusta toimivaltuudesta säätämistä kannatettiin yleisesti, mutta terminologiaan, perusteluihin sekä toimivaltuuden käytön edellytyksiin toivottiin tiettyjä täsmennyksiä.

Perusteluissa olisi tärkeä käydä tarkkarajaisemmin ilmi, mikä taho on pykälässä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, kuka on verkkotunnuspäätteitä hallinnoiva taho, ja mihin palveluntarjoajaan kukin ehdotetuista toimista voitaisiin kohdistaa. Tältä osin tulisi huomioida, etteivät kaikki perusteluissa mainitut palveluntarjoajat voi teknisesti toteuttaa kaikkia ehdotetun 1 momentin mukaisia toimia. Perusteluissa tulisi siten tarkentaa ainakin esimerkinomaisesti, mihin palveluntarjoajiin 1 ja 2 momentin mukaiset määräykset voitaisiin tosiasiallisesti kohdistaa. Samoin toimivaltuuksien porrasteisuuden ja sen, ovatko ne rinnakkaisia vai vaihtoehtoisia, tulisi käydä vielä selkeämmin ilmi.

Perusteluissa tulisi korostaa, ettei ehdotetun mukainen toimenpide voi samalla johdattaa asianmukaiseen sisältöön pääsyn estämiseen tai rajoittamiseen. Pelkästään verkossa toimivan elinkeinonharjoittajan rajapinnan sulkeminen voi muodostua elinkeinonharjoittamisen vapauden esteeksi, mikä tulee huomioida perusoikeusarvioinnissa. Ehdotetusta säännöksestä tulisi ilmetä, että viranomaisen on oltava ensisijaisesti yhteydessä suoraan elinkeinonharjoittajaan, ja teleyrityksen viimesijaisuutta ehdotettujen toimenpiteiden kohteena tulee korostaa. Lisäksi perusteluissa ehdotettiin täsmennettävän, onko markkinavalvontaviranomaisen maksettava verkkotunnuksesta silloin, kun se määrää sen merkitsemisestä omiin nimiinsä. Lisäksi esityksessä tulisi arvioida tarkemmin kansallisen liikkumavaran käyttöä siltä osin kuin ehdotetaan säädettävän verkkotunnuksen poistamisesta käytöstä tai merkitsemisestä toimivaltaisen viranomaisen nimiin.

Elinkeinoelämän keskusliiton jäsenjärjestöjen ja FiComin lausunnoissa korostettiin kuulemisen tärkeyttä ennen viranomaisen päätöksen antamista. Perusteluja ehdotettiin täsmennettävän siten, ettei kuulemisesta voitaisi poiketa asian kiireellisyyteen vedoten 2 momentissa tarkoitettujen toimivaltuuksien osalta, sillä ne ovat toissijaisia 1 momentin toimivaltuuksiin nähden. Lisäksi FiComin lausunnossa katsottiin, että koska soveltavia markkinavalvontaviranomaisia on useita, tuomioistuimen tulisi käyttää ehdotettuja toimivaltuuksia markkinavalvontaviranomaisen hakemuksesta. Vaihtoehtoisesti toimivaltuuksien käytöstä tulisi laatia soveltamisohjeet yhdenmukaisen käytännön tueksi.

Muut huomiot

Kohtaan lausuivat seuraavat tahot: oikeusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira, Suomen ympäristökeskus SYKE, Säteilyturvakeskus, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, Kaupan Liitto ry, Päivittäistavarakauppa ry, SAK ry, Teknisen Kaupan liitto ry, Teknologiateollisuus ry, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry ja Tuote- ja palvelukaupan yhdistys Etu ry.

Muita huomiota esittäneistä lausunnonantajista yhteensä kahdeksan (Valvira, STM, Traficom, Fimea, OM, Tukes, YM ja Teknologiateollisuus ry) esittivät huomioita myös sektorilakeihin ehdotettavista muutoksista. Huomioita esitettiin koskien

kaikkia kahdeksaa markkinavalvontalain soveltamisalaan lisättäväksi ehdotettavaa sektorilakia.

Oikeusministeriön lausunnossa oli erityisiä huomioita koskien ehdotettua rangaistussääntelyä kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annettuun lakiin, ekosuunnittelulakiin, huvivenelakiin, sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin ja RoHS-lakiin. Lisäksi oikeusministeriö esitti huomioita liittyen tietojensaantioikeuteen ja tietojen luovutukseen huvivenelain ja kemikaalilain osalta.

Tukesin lausunnossa oli yksityiskohtaisia huomioita koskien ekosuunnittelulakiin, RoHS-lakiin, kemikaalilakiin sekä kosmetiikkalakiin ehdotettuja muutoksia.

3.3. Huomioita huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annettuun lakiin (1712/2015) esitettävistä muutoksista

Kohtaan lausui ainoastaan oikeusministeriö lain 52 §:stä. Oikeusministeriö katsoi, että koska tietosisältöjä ei ole erikseen pykälässä määritelty, tiedonsaantioikeus on rajattava tarpeellisten tietojen sijaan välttämättömiin tietoihin. Oikeusministeriö toteaa lisäksi, että pykälän muotoilu jää muutenkin avoimeksi, koska siinä ei määritellä Onnettomuustutkintakeskukselle tietoja luovuttavia tahoja, niitä Onnettomuustutkintakeskuksen tehtäviä, joiden suorittamiseksi sillä on oikeus tiedonsaantiin, eikä sitä, millaisista tiedoista tarkalleen ottaen olisi kyse. Lisäksi ehdotuksessa tulisi täsmentää, sisältyykö em. tietoihin mahdollisesti myös arkaluontoisia tietoja, millä on vaikutusta sääntelyn täsmällisyyden vaatimukseen.

3.4. Huomioita sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 30 lukuun esitettävistä muutoksista

Kohtaan lausui seuraavat tahot: oikeusministeriö ja Liikenne- ja viestintävirasto Traficom.

Traficom toteaa, että sähköisen viestinnän palvelusta annetun lain lakiehdotuksessa on pykälien 260, 261, 262, 263, 307 ja 348 osalta tarvetta säädösviittausten korjauksille. Traficom katsoo myös, että pykälissä 307 ja 348 tulisi kiinnittää huomiota määritelmien ajantasaisuuteen.

Traficomien näkemyksen mukaan nyt asetettavia laajempia rikosoikeudellisia seuraamuksia ei voida pitää oikeasuhtaisina ja tarpeellisina. Oikeusministeriö kehottaa yleisten rangaistussäännöksiä koskevien kommenttien yhteydessä todetun lisäksi kiinnittämään huomiota rangaistussäännöksen (348 §) syyksiluettavuuden asteen tarkentamiseen sekä säännöksen viittausten täsmällisyyteen.

3.5. Huomioita laivavarustelakiin (1503/2011) esitettävistä muutoksista

Kohtaan lausui ainoastaan Teknologiateollisuus ry, joka katsoo, että laivavarusteita koskevien tuotteiden markkinavalvonnassa tulee huomioida vapaan liikkuvuuden ja resilienssin merkitys osana sisämarkkinoita.

3.6. Huomioita tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annettuun lakiin (1005/2008) esitettävistä muutoksista

Kohtaan lausuivat seuraavat tahot: oikeusministeriö, Ahvenanmaan maakuntahallitus - Ålands landskapsregering ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes.

Lakiehdotuksen osalta Tukes ehdottaa lausunnossaan terminologian selventämistä, koskien erityisesti termien "talouden toimija" ja "elinkeinonharjoittaja" välistä suhdetta sekä rangaistussäännöksessä käytettyä termiä "jakelupalvelujen tarjoaja" ja säännöksen 1 momentin 15 kohdan poikkeavaa sanamuotoa suhteessa muihin lisätyiksi ehdotettuihin kohtiin.

Oikeusministeriö katsoo, että lakiehdotuksen osalta on syytä yleisten rangaistussäännöksiä koskevien kommenttien lisäksi huomioida se, että rangaistussäännöstä (37 §) koskevat säännöskohtaiset perustelut ovat varsin suppeat ja niitä olisi syytä täydentää. Tukes esittää, että ekosuunnittelulaissa seuraamusmaksu olisi rangaistussäännöksiä tehokkaampi ja tarkoituksenmukaisempi reaktiokeino.

Ahvenanmaan maakuntahallitus toteaa lausunnossaan, että merkintöjen tulee olla ruotsiksi Ahvenanmaalla.

3.7. Huomioita vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annettuun lakiin (387/2013) esitettävistä muutoksista

Kohtaan lausuivat seuraavat tahot: oikeusministeriö, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, Elkomit ry ja Teknologiateollisuus ry.

Tukes huomauttaa lausunnossaan, että RoHS-lain 17 ja 20 §:ssä on kokonaan tai osittain päällekkäistä sääntelyä markkinavalvontalain kanssa. Lisäksi Tukes esittää yksityiskohtaisia huomioita säädösviitauksista sekä perustelujen tarkentamisen tarpeesta.

Oikeusministeriö esittää lausunnossaan useita huomioita koskien RoHS-lakiin esitettyä rangaistussäännöstä. Oikeusministeriö toteaa, että on tarpeen varmistaa RoHS-lain uuden rangaistussäännöksen riittävä täsmällisyys, tarkkarajaisuus ja yksiselitteisyys sekä perusteluissa tulee avata selkeämmin, mitkä teot voivat kunkin kohdan perusteella tulla rangaistavaksi.

Elkomit ry katsoo, että sähkö- ja elektroniikkalaitteiden markkinavalvonnan riittävä resursointi tulee varmistaa ja huomiota tulee kiinnittää valvonnan kattavuuteen erityisesti kolmansien maiden verkkokaupan osalta.

3.8. Huomioita kemikaalilakiin (599/2013) esitettävistä muutoksista

Kohtaan lausuivat seuraavat tahot: oikeusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes ja Teknologiateollisuus ry.

Sosiaali- ja terveysministeriö sekä Tukes esittävät useita korjauksia säännöksiin ja niiden perusteluihin. Ehdotukset liittyvät lähinnä säännösten kattavampaan avaamiseen perusteluissa sekä yksityiskohtaisiin tekstin muotoiluun liittyviin huomioihin. Molemmat viranomaiset kiinnittävät huomiota käsitteiden oikeellisuuteen perusteluissa ja säädöstekstissä.

Oikeusministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja Tukesin lausunnoissa tuodaan esiin, että 45 b §:ssä olisi tarvetta avata sitä, mitä tarkoitetaan mainituilla terveysdenschutzviranomaisilla ja tiedoilla sekä mihin pykälään säädöstekstissä viitataan. Lain 46 §:n osalta tulisi täsmentää toimivaltaan liittyviä kysymyksiä.

Luonnoksessa esitetään kemikaali- ja kosmetiikkasääntelyn valvontamenettelyjen ja keinojen siirtämistä kansalliseen markkinavalvontalakiin yhdenmukaistaen markkinavalvontaa EU:n markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotesektoreiden kesken. Teknologiateollisuus ry pitää tärkeänä, että verkkokaupan merkitystä korostetaan tässä yhteydessä, vaarantamatta kuitenkaan verkko-kaupan luonnollista kehitystä osaksi sujuvampia EU:n sisämarkkinoita.

3.9. Huomioita kosmeettisista valmisteista annettuun lakiin (492/2013) esitettävistä muutoksista

Kohtaan lausuivat seuraavat tahot: sosiaali- ja terveysministeriö, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes ja Teknologiateollisuus ry.

Sekä sosiaali- ja terveysministeriö että Tukes esittivät lausunnoissaan yksityiskohtaisia huomioita pykälästä ja niiden perusteluista. Pykälässä olisi tarpeen täsmentää kosmeettisista valmisteista annetun lain ja markkinavalvontalain soveltamisen suhdetta, poistaa päällekkäistä sääntelyä sekä selkeyttää tiettyjä sanamuotoja. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että on selvitettävä, pitäisikö Tulli lisätä markkinavalvontaviranomaisiin markkinavalvontalain 4 §:ään.

Fimea pitää tärkeänä, että heillä säilyy mahdollisuus käyttää apunaan ulkopuolista asiantuntijaa valvontatehtäviä suorittaessaan ja että Fimealla on oikeus tässä yhteydessä saada tietoja toisilta viranomaisilta salassapitosäännösten estämättä.

3.10. Huomioita tupakkalakiin (549/2016) esitettävistä muutoksista

Kohtaan lausuivat seuraavat tahot: sosiaali- ja terveysministeriö, ympäristöministeriö ja Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto Valvira.

Sosiaali- ja terveysministeriön ja Valviran lausunnoissa kiinnitettiin huomiota markkinavalvontalain soveltamisalan laajuuteen tupakkalain alaisten tuotteiden vähittäismyyntipakkausten ja myyntipäälysteiden osalta. Valviran näkemyksen mukaan tulisi harkita säättämistä siitä, että markkinavalvontalain toimivaltasäännökset soveltuvat tilanteeseen, jossa lakisääteinen tuotetietojen ilmoitusvelvollisuus on laiminlyöty. Lisäksi Valvira totesi, että luonnoksessa on mahdollisesti päällekkäistä sääntelyä markkinavalvontalain 17 §:n ja tupakkalain 100 §:n välillä.

Ympäristöministeriö kiinnitti huomiota siihen, että ehdotettavissa tupakkalain muutoksissa tai muutosten perusteluissa ei viitata markkinavalvonta-asetukseen, vaan ainoastaan markkinavalvontalakiin. Informatiivisuuden näkökulmasta ja lain soveltajien kannalta voisi olla tarkoituksenmukaista, että myös tupakkalaissa ja sen perusteluissa tuodaan esille selkeämmin markkinavalvonnan kytkös markkinavalvonta-asetukseen.

3.11. Huomioita eräiden riskin aiheuttavien tuotteiden markkinavalvontaan liittyvien tietojen ilmoittamisesta Euroopan komissiolle annettuun lakiin (1197/2009) esitettävistä muutoksista

Kohtaan ei esitetty tarkempia huomioita.

4. Yksityiskohtaiset huomiot lausunnonantajittain

4.1. Ministeriöt

Oikeusministeriö (OM)

Markkinavalvontalakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 10 a § koskien oikeutta hankkia tekninen laite tutkittavaksi valehenkilöllisyyttä käyttäen. Oikeusministeriö katsoo, että ehdotettu sääntely ei vaikuta ongelmalliselta.

Oikeusministeriöllä ei ole huomautettavaa myöskään markkinavalvontalain lisättäväksi ehdotettuun 22 a §:ään, koska säännökselle, myös kansallisen liikkumavaran osalta, on sinänsä hyväksyttävät perusteet ja sääntelyssä on otettu huomioon oikeasuhtaisuuteen ja välttämättömyyteen liittyviä näkökohtia.

Markkinavalvontalain 17 §:n uuden 2 momentin suhteen oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että perustelujen mukaan toimenpidemääräys näyttäisi koskevan vain niitä menettelyjä, joille on jo asetettu lainsäädännössä vaatimuksia. Tämän rajauksen tulisi ilmetä myös itse säännöstekstissä. Nyt ehdotetun toimenpidemääräyksen ja kemikaalilain 46 §:n 1 momentin välistä suhdetta olisi hyvä vielä täsmentää mahdollisen päällekkäisen toimivallan osalta.

Huvivenelain osalta oikeusministeriö esittää huomioita lain 52 §:stä (ks. yllä).

Oikeusministeriön lausunnossa tuodaan esiin, että kemikaalilain 45 b §:ssä olisi tarvetta avata sitä, mitä tarkoitetaan mainituilla terveydensuojeluviranomaisilla ja tiedoilla sekä mihin pykälään säännöstekstissä viitataan. 46 §:n 2 momentin osalta olisi hyvä selventää, missä määrin Suomen ympäristökeskuksella olisi rinnakkainen toimivalta Tukesin kanssa ja missä määrin pääosin tutkimus- ja kehittämiskeskusena toimivalla Suomen ympäristökeskuksella on ollut ylipäänsä aikaisemmin toimivaltaa antaa pykälässä mainituin kaltaisia kieltoja.

Oikeusministeriön rangaistussääntelyä koskevat huomiot on kuvattu yllä (yleisiä huomioita esityksestä).

Lisäksi oikeusministeriö esittää seuraavia yksityiskohtaisia huomioita esityksen rangaistussäätelystä:

Räjähdyksivaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain muuttamisesta annettuun lakiin esitetyn 24 §:n 1 momentin 15 kohdan osalta voitaisiin rangaistavaksi säädetyn teon luonnehdinnassa käyttää esimerkiksi ilmaisua ”tietojen ja asiakirjojen toimittamisvelvollisuus” ja vastaavasti 16 kohdassa ilmaisua ”ilmoittamisvelvollisuus”. Tällöin olisi selvää, että rangaistava teko määrittyy varsinaisesti asetuksessa säädetyn perusteella, mikä on kyseessä olevan blankorangaistussäätelyn lähtökohta. Sama tiiviimmän ilmaisun tarve koskee myös lakiin esitettyjä 24 §:n 14 ja 17 kohtia.

Kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annetun lain muuttamisesta annettua lakia koskevan esityksen osalta on syytä yleisten rangaistussäätelyä koskevien kommenttien lisäksi huomioida se, että 9 §:ää koskevissa säännöskohdallisissa perusteluissa ei lainkaan perustella valittua syyksiluettavuuden astetta.

Tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetun lain muuttamisesta annettavaa lakia koskevan esityksen osalta on syytä yleisten rangaistussäännöksiä koskevien kommenttien lisäksi huomioida se, että rangaistussäännöstä (37 §) koskevat säännöskohtaiset perustelut ovat varsin suppeat ja niitä olisi syytä täydentää.

Huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain muuttamisesta annettavaa lakia koskevan esityksen osalta on syytä perustella rangaistussäännöksen 56 § syyksiluettavuuden aste, täsmentää yleisellä tasolla säädöskohtaisia perusteluita sekä hioa rangaistavien tekojen luonnehdintaa.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta annettavaa lakia koskevan esityksen osalta lausunnossa kehoitetaan yleisten rangaistussäännöksiä koskevien kommenttien yhteydessä todetun lisäksi kiinnittämään huomiota rangaistussäännöksen (348 §) syyksiluettavuuden asteen tarkentamiseen sekä säännöksen viittausten täsmällisyyteen.

Oikeusministeriö esittää lausunnossaan useita huomioita koskien RoHS-lakiin esitettyä rangaistussäännöstä (ks. yllä).
Sisäministeriö (SM), poliisiosasto

Sisäministeriön poliisiosasto yhtyy poliisihallituksen näkemykseen siitä, ettei ampuma-aseissa tarkoitettujen ampuma-aseiden ja patruunoiden sisällyttäminen markkinavalvonnasta annettuun lakiin olisi tarpeen markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanemiseksi tai asetuksen soveltamisen tueksi. Poliisiosasto kannattaa poliisihallituksen esitystä siitä, että jatkovalmistelussa kuitenkin selvitettäisiin, onko ampuma-aseiden ja patruunoiden käyttöturvallisuuden valvontaa koskevaa sääntelyä tarpeen joiltakin osin yhdenmukaistaa markkinavalvonnasta annetun lain kanssa.

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM)

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää esitystä kokonaisuudessaan kannatettavana, mutta esittää lausunnossaan useita korjauksia kemikaali- ja kosmetiikkalakien säännöksiin ja niiden perusteluihin.

Kemikaalilakia koskevat korjausehdotukset liittyvät lähinnä säännösten kattavam-
paan avaamiseen ja pohjustamiseen perusteluissa sekä yksityiskohtaisiin tekstin
muotoiluun liittyviin huomioihin. Myös käsitteiden oikeellisuuteen perusteluissa ja
säännöstekstissä kiinnitetään huomiota. Soveltamisalaa koskevan 45 §:n osalta
esitetään tarkennuksia säännökseen ja sen perusteluihin. Lausunnossa tuodaan
myös esiin, että 45 b §:ssä olisi tarvetta avata sitä, mitä tarkoitetaan mainituilla
terveydensuojeluviranomaisilla ja tiedoilla sekä mihin pykälään säännöstekstissä
viitataan.

Lisäksi lausunnossa todetaan, että esityksessä olisi tarpeen täsmentää kosmeeti-
tisista valmisteista annetun lain ja markkinavalvontalain soveltamisen suhdetta py-
kälkien osalta (eritoten 5 §:n), poistaa päällekkäistä sääntelyä sekä selkeyttää tiet-
tyjä sanamuotoja. Lisäksi ministeriö toteaa, että on selvitettävä, pitäisikö Tulli lisätä
markkinavalvontaviranomaisiin markkinavalvontalain 4 §:ään.

Sosiaali- ja terveysministeriö kannattaa hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettua
muutosta sisällyttää tupakkalain alaiset tuotteet markkinavalvontalain soveltamis-
alaan. Ottaen huomioon hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetut muutokset tu-
pakkalakiin, ministeriön näkemyksen mukaan on välttämätöntä, että myös tupak-
kalaissa tarkoitettujen tuotteiden vähittäismyyntipakkaukset ja myyntipäälykset
kuuluvat jatkossa markkinavalvontalain soveltamisalaan.

Valtiovarainministeriö (VM)

Valtiovarainministeriö pitää esitystä kannatettavana.

Ympäristöministeriö (YM)

Ympäristöministeriö pitää esitysluonnosta kokonaisuutena tarpeellisena ja perus-
teltuna.

Ministeriö katsoo tarkoituksenmukaiseksi, että esityksen perusteluissa tuotaisiin
esiin vielä selkeämmin se, että suuri osa markkinavalvonta-asetuksen säännök-
sistä ovat suoraan sovellettavaa sääntelyä jäsenmaissa. Hallituksen esityksessä
olisi myös hyvä selkeämmin mainita se lähtökohta, että markkinavalvonta-asetusta
sovelletaan rinnakkain kunkin tuoteryhmän erityissääntelyn kanssa, jotta säädös-
ten väliset suhteet tulevat selkeästi esille. Ministeriö ehdottaa, että sääntelyn sel-
keyden parantamiseksi erityisesti yleisperusteluissa olisi hyvä avata asiasisältöä
pelkän viittaamisen sijasta.

Ministeriö huomauttaa, että markkinavalvontalain 2 §:ssä ja säännöksen peruste-
luissa talouden toimija määritellään 4 artiklan ja lain soveltamisalaan kuuluvien
tuotesäädösten kautta, vaikka markkinavalvonta-asetuksen yleiset määritelmät tu-
levat asetuksen 3 artiklasta. Lain 2 §:n talouden toimijan määritelmään olisi hyvä
tarkentaa 4 artiklan määritelmän lisäksi 3 artiklassa esitetty talouden toimijan mää-
ritelmä.

Ministeriön lausunnossa ehdotetaan markkinavalvontalain 3 §:n sääntelyn säilyttämistä kumoamisen sijaan. Työ- ja elinkeinoministeriö halutaan pitää jatkossakin nimenomaisesti vastuullisena markkinavalvontalain säännösten noudattamisen valvonnan ohjauksesta.

Ministeriö kiinnittää huomiota siihen, että ehdotettavissa tupakkalain muutoksissa tai muutosten perusteluissa ei viitata markkinavalvonta-asetukseen, vaan ainoastaan markkinavalvontalakiin.

4.2. Muu julkishallinto

Ahvenanmaan maakuntahallitus - Ålands landskapsregering

Ahvenanmaan maakuntahallitus jakaa työ- ja elinkeinoministeriön arvion toimivalanjaosta Ahvenanmaan maakunnan ja Suomen välillä.

Lausunnossaan maakuntahallitus korostaa, että markkinavalvonta ja käytännön valvonta on toteutettava täysin ruotsin kielellä. Tämä koskee niin lopullista tietokantajärjestelmää, ohjeita kuin muuta aineistoa valvontaviranomaisille sekä kuluttajille. Maakuntahallituksella ei ole huomautettavaa esitysluonnokseen.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Traficom kiinnittää huomiota siihen, että markkinavalvontalakiin ehdotetun uuden 22 a §:n perustelut eivät ole aivan linjassa ehdotetun säädöksen kanssa, ja esittää perusteluihin tarkennusta. Traficomien näkemyksen mukaan markkinavalvontalain soveltamisalan määrittelyssä olisi tarkoituksenmukaisempaa viitata viestintäpalvelulain 30 lukuun ja siinä tarkoitettuihin tuotteisiin koko viestintäpalvelulakiin tehdyn viittauksen sijasta.

Traficom toteaa, että sähköisen viestinnän palvelusta annetun lain lakiehdotuksessa on pykälien 260, 261, 262, 263, 307 ja 348 osalta tarvetta säädösviittausten korjauksille. Virasto katsoo myös, että pykälissä 307 ja 348 tulisi kiinnittää huomiota määritelmien ajantasaisuuteen.

Luonnoksessa on todettu, että markkinavalvonta-asetuksen 41 artikla edellyttää jäsenmaiden asettavan tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia seuraamuksia. Toisaalta yleisperusteluissa on todettu, että esimerkiksi kriminalisointien oikeasuhtaisuus ja tarpeellisuus tulee harkita kullakin sektorilla erikseen. Traficomien näkemyksen mukaan nyt asetettavia laajempia rikosoikeudellisia seuraamuksia ei voida pitää oikeasuhtaisena ja tarpeellisena, etenkin kun viestintäpalvelulain 42 luvun valvontapäätöksiä ja pakkokeinoja koskevat säännökset soveltuvat myös radiolaitteiden valvontaan.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea

Fimea pitää onnistuneena lainvalmistelun yhteydessä tehtyä päätöstä toteuttaa markkinavalvonta-asetuksen tueksi tarvittava kansallinen sääntely lääkinnällisten laitteiden osalta sektorilaissa eli osana lääkinnällisten laitteiden muuta kansallista säätelyä. Tämä selkeyttää lääkinnällisiä laitteita valvovan viranomaisen toimintaa

ja samalla antaa toimijoille selkeämmän kuvan lääkinnällisistä laitteita koskevasta säätelystä kokonaisuudesta.

Fimea katsoo tarpeelliseksi muistuttaa, että RoHS-lain osalta viraston rooli lääkinnällisten laitteiden markkinavalvontaviranomaisena on ainutlaatuinen EU:ssa, ja tämä valvontavelvoite tulisi ottaa huomioon viraston resursoinnin suunnittelussa.

Kosmetiikkalain osalta Fimea pitää tärkeänä, että Fimealla säilyy mahdollisuus käyttää apunaan ulkopuolista asiantuntijaa valvontatehtäviä suorittaessaan, ja että heillä on oikeus tässä yhteydessä saada tietoja toisilta viranomaisilta salassapitosäännösten estämättä.

Poliisihallitus

Poliisihallituksen lausunnossa esitetään, että jatkovalmistelussa selvitettäisiin, onko ampuma-aseiden ja patruunoiden käyttöturvallisuuden valvontaa koskevaa sääntelyä tarpeen joiltakin osin yhdenmukaistaa markkinavalvonnasta annetun lain kanssa.

Ruokavirasto

Ruokavirasto pitää markkinavalvontalainsäädännön yhtenäistämistä kannatettavana ja toteaa, että toimintaympäristön muuttuessa uudet valvontakeinot ovat tarpeen riskiperusteisen ja vaikuttavan valvonnan toteuttamiseksi. Uusien toimivaltuuksien käyttöönotto lisäänee resurssitarvetta jonkin verran siinä vaiheessa, kun uusia menettelytapoja luodaan. Todennäköisesti verkossa tapahtuva valvonta ja verkko-ostosten tekeminen lisäävät tarvetta myös uudelle IT-välineistölle.

Ruokavirasto katsoo, että markkinavalvontalain uuden 10 a §:n toimivaltuus on tarpeellinen. Virasto pitää onnistuneena ratkaisuna sitä, että laissa käytetään termiä valehenkilöllisyys, joka antaa yksiselitteisesti oikeuden käyttää väärää nimeä. Perustelut antavat hyvän kuvan valehenkilöllisyyden käytön reunaehdoista. Virasto huomioi myös, että tuotteiden hankkiminen valehenkilöllisyyttä käyttäen vaatii viranomaisilta menettelytapojen kehittämistä muun muassa sen suhteen, miten valehenkilöllisyys luodaan, millä välineellä ostos maksetaan ja mihin osoitteeseen ostos tilataan.

Ruokavirasto pitää markkinavalvontalain uuden 22 a §:n antamaa toimivaltuutta niin ikään hyvänä lisänä. Käytännön soveltamisessa saattaa tulla rajanvetotilanteita sen suhteen, milloin tuote aiheuttaa niin vakavan riskin, että palveluntarjoajan on annettava varoitus, mutta tuotteeseen viittaavaa sisältöä saa silti edelleen olla verkkorajapinnalla. Virasto pyytää, että perustelutekstissä selvennettäisiin, onko 1 momentissa säädetyt keinot tarkoitettu vaihtoehtoisiksi vai voiko valvontaviranomainen sekä määrätä sisältöä poistettavaksi että poistettuun sisältöön viittavan varoituksen annettavaksi. Virasto toteaa, että 2 momentissa mainitut keinot ovat tarpeellisia, mutta niiden käytännön toteuttaminen jää perusteluiden valossa osittain epäselväksi. Virasto katsoo, että 2 kohdan osalta voisi vielä selvittää sitä, antaako markkinavalvontaviranomainen 2 kohdassa tarkoitettua määräyksen Liikenne- ja viestintävirastolle tai verkkotunnusvälittäjälle hallintopäätöksellä.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira

Valvira pitää tärkeänä, että markkinavalvontaa laajennetaan kattamaan myös tupakkatuotedirektiivin sisältämää tupakkatuotteiden ja niihin verrattavien tuotteiden sääntelyä EU:n markkinavalvonta-asetuksen mukaisesti.

Valvira kannattaa esitystä markkinavalvontalain uudeksi 10 a §:ksi ja uudeksi 22 a §:ksi. Ensin mainitun osalta esitetty muutos on omiaan turvaamaan tupakkalain ja markkinavalvontalain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden valvontaa, vaikka säännös ei oikeuta markkinavalvontaviranomaista saamaan käyttöönsä valehenkilöllisyyden käyttöä varten laadittuja tai valmistettuja väriä asiakirjoja. Valvira katsoo, että tällaisenkin mahdollisuuden toteuttamisen näkökulmasta lainsäädäntöä tulisi tarkastella lähitulevaisuudessa.

Lausuntopyynnön kohteena olevan hallituksen esityksen luonnoksen sivulla 7 lausutaan, että siltä osin kuin sektorilaeissa erikseen säädetään markkinavalvontaa koskien poikkeavasti tai erityisiä lisävaatimuksia tai toimivaltuuksia, sovelletaan tuotelaissa säädettyä. Valvira ilmaisee toivomuksenaan, että kyseisestä rajanvedosta säädetään mahdollisuuksien mukaan myös selvästi markkinavalvontalain säännöksellä.

Valviran lausunnossa kiinnitetään huomiota markkinavalvontalain soveltamisalan laajuuteen tupakkalain alaisten tuotteiden vähittäismyyntipakkausten osalta. Viraston näkemyksen mukaan tulisi myös harkita säätämistä siitä, että markkinavalvontalain toimivaltasäännökset soveltuvat myös tilanteeseen, jossa lakisääteinen tuotetietojen ilmoitusvelvollisuus on laiminlyöty. Lisäksi Valvira toteaa, että luonnoksessa on mahdollisesti päällekkäistä sääntelyä markkinavalvontalain 17 §:n ja tupakkalain 100 §:n välillä.

Suomen ympäristökeskus

Suomen ympäristökeskus pitää hyvänä, että markkinavalvontasääntely EU:ssa ja kansallisesti laajenee kattamaan uusia tuotesektoreita tuoden mukaan myös ympäristönsuojeluun perustuvaa tuotesääntelyä.

Suomen ympäristökeskuksen lausunnossa ehdotetaan markkinavalvontalain 3 §:n sääntelyn säilyttämistä tai muuttamista kumoamisen sijaan. Pykälään ehdotetaan täsmennystä, jonka mukaan tuotesektorikohtaisen markkinavalvonnan ohjauksesta vastaisi kukin ministeriö omalla hallinnonalallaan.

Säteilyturvakeskus

Markkinavalvontalain lakiehdotuksen 4 §:ssä ehdotetaan täsmennettäväksi viranomaisten toimivaltasääntelyä. Pykälän 3 momentti on muotoiltu siten, että säteilyturvakeskus olisi jatkossa yksinomainen valvontaviranomainen säteilylaissa tarkoitettujen tuotteiden osalta. Nämä tuotteet (esim. laserprojektorit) voivat olla markkinavalvonnan toimien kohteena säteilyturvallisuuden lisäksi tai sijaan sähköturvallisuussyistä. Säteilyturvakeskus katsoo, että siksi olisi tarkoituksenmukaista, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto olisi toimivaltainen myös säteilylaissa tarkoitettujen tuotteiden osalta. Säteilyturvakeskus ehdottaa 3 momentin tarkistamista vastaavaan suuntaan kuin Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskusta koskeva 5 momentti on ja soveltamisesimerkin antamista säännöksen perusteluissa.

Tietosuojavaltuutettu

Tietosuojavaltuutetun toimisto kiinnittää huomiota markkinavalvonnan yhteydessä mahdollisesti käsiteltäviin henkilötietoihin, ja niiden käsittelyyn markkinavalvontaviranomaisten toimesta. Yleisenä huomiona toimisto toteaa, että markkinavalvontalain 8 §:n mukaista valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeutta tulisi arvioida myös henkilötietojen käsittelyn näkökulmasta. Jos henkilötietoja käsitellään julkisen tehtävän hoitamisen yhteydessä, tulisi arvioida tästä mahdollisesti seuraava sääntelytarve.

Tietosuojavaltuutetun toimisto katsoo koskien uutta 22 a §:ää, että erityisesti esto- ja rajoitusmääräyksillä tai verkkotunnuksen poistamisella voi olla vaikutusta muun muassa rekisteröityjen oikeuksien toteutumiseen. Toimiston arvion mukaan käytödedellytyksiä tulisi vielä yleisemmällä tasolla arvioida ja tarkentaa.

Tulli

Tullin lausunnon mukaan hallituksen esityksessä tehdyt muutokset Tullia koskien eivät vaikuta heidän toimivaltaansa. Tullin toimivaltuuksia koskeva sääntely voidaan poistaa markkinavalvontalaista siltä osin, kuin se on päällekkäinen ja tarpeeton unionin tullikoodeksin eli asetuksen (EU) N:o 952/2013 ja sitä täydentävän kansallisen tullilain (304/2016) sääntelyn kanssa.

Tullin lausunnon mukaan esityksessä on nähtävissä vaikutuksia Tullin (ATI/KRH) toimintaan arviolta muun muassa seuraavasti; lisää työmäärää, uudet tuotealueet lisäävät tavarantuntemuksen ja siten koulutuksen tarvetta, lisää (varaumana) uusien tietolähteiden ja rekisterien käyttötarvetta sekä viranomaisyhteistyötä ja raportointia. Lähtökohtaisesti toimintamallit ovat jo olemassa nykyisen markkinavalvontalain puitteissa, mutta on hyvä pitää varauma laajennuksen tuomien mahdollisten erityispiirteiden osalta. Tulli näkee myös tärkeänä, että sen rooli sisäkaupan valvonnassa säilyy. Sisäkaupan kulutustavaravalvontaa tehdään usean lainsäädännön perusteella: kulutustavaravalvonnan toimivalta tulee kuluttajaturvallisuuslaista 920/2011, kemikaalilaista 599/2013, kosmetiikkalaista 492/2013 ja tullilaista 304/2016.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes

Tukes ehdottaa, että markkinavalvontaviranomaisista säädettäisiin markkinavalvontalain 4 §:n sijaan sektorilaeissa. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto kiinnittää huomiota myös siihen, että valvontaviranomaisesta on säädetty eri sektoreilla eri tavoin. Lisäksi se huomauttaa, että myös Tullilla on joillakin sektoreilla markkinavalvontatehtäviä. Tukes myös huomauttaa, että valvontaviranomaisesta säätäminen edellyttää erityistä täsmällisyyttä sellaisten sektorilakien osalta, joissa tuotevaatimukset liittyvät tuotteen käyttöönottoon ja käyttöön.

Tukes katsoo, ettei voimassaolevan markkinavalvontalain 7 §:ssä tarkoitettu valvontasuunnitelma ole enää tarpeellinen ainakaan kaikilla sektoreilla. Perusteluissa tulisi käydä ilmi, miksi valvontasuunnitelma katsotaan tarpeelliseksi markkinavalvonta-asetuksen 13 artiklassa tarkoitettuna markkinavalvontastrategian ohella. Lisäksi perusteluissa tulisi huomioida suunnitteluvollisuuden riittävä joustavuus.

Tukesin lausunnossa katsotaan, että ehdotetussa uudessa 17 §:n 2 momentin toimenpidemääräyksessä tulisi käydä selkeästi ilmi, että tarkoituksena on valvoa jo laissa säädettyjen menettelyllisten velvollisuuksien noudattamista. Myös suhdetta kemikaalilain 46 §:n 1 momentin sääntelyyn voisi täsmentää. Tukes katsoo, että markkinavalvonta-asetuksen 18 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu tiedoksianto asi-aankuuluvalla taloudellisella toimijalla tulisi voida tehdä tavallisella tiedoksiannolla, mikäli päätös annetaan tiedoksi ulkomaiselle toimijalle. Markkinavalvontalakiin ehdotetun uuden 22 a §:n osalta Tukes kiinnittää huomiota tarpeeseen täsmentää ja selkeyttää perusteluita

Ekosuunnittelulakiin esitettävien muutosten ehdotuksen osalta Tukes ehdottaa lausunnossaan terminologian selventämistä, koskien erityisesti termien ”talouden toimija” ja ”elinkeinoharjoittaja” välistä suhdetta sekä rangaistussäännöksessä käytettyä termiä ”jakelupalvelujen tarjoaja” ja säännöksen 1 momentin 15 kohdan poikkeavaa sanamuotoa suhteessa muihin lisätyiksi ehdotettuihin kohtiin. Virasto esittää, että ekosuunnittelulaissa seuraamusmaksu olisi rangaistussäännöksiä tehokkaampi ja tarkoituksenmukaisempi reaktiokeino.

Tukes huomauttaa, että RoHS-lain pykälissä 17 ja 20 on kokonaan tai osittain päällekkäistä sääntelyä markkinavalvontalain kanssa. Tukes esittää myös useita korjauksia kemikaalilain säännöksiin ja niiden perusteluihin. Ehdotukset liittyvät lähinnä säännösten kattavampaan avaamiseen ja täsmentämiseen. Tukes esittää samoin yksityiskohtaisia huomioita pykälistä ja niiden perusteluista koskien kosmeettisista valmisteista annettua lakia.

Tukes katsoo esityksen rangaistussääntelyn osalta, että seuraamusmaksu olisi rangaistussääntelyä tehokkaampi keino puuttua tuotesäännösten rikkomiseen.

4.3. Etujärjestöt

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Elinkeinoelämän keskusliitto pitää hyvänä sitä, että esitykseen ei sisälly säännöstä, jonka perusteella markkinavalvontaviranomainen voisi saada käyttöönsä valehenkilöllisyyden käyttöä varten esimerkiksi väärennetyjä asiakirjoja. Tämä olisi esimerkiksi ristiriidassa rahanpesulain kanssa.

Elinkeinoelämän keskusliitto toteaa, että viranomaisien tulisi noudattaa suhteellisuus- ja vähimmän haitan periaatetta käyttäessään markkinavalvontalain uuden 22 a §:n mukaisia toimivaltuuksia. Verkkorajapintaan pääsyn estäminen tulisi olla viimesijaista, poikkeuksellista ja rajoittua vain tarpeellisin osin tehtäviin estoihin. Pelkästään verkossa toimivan elinkeinoharjoittajan rajapinnan sulkeminen saattaa muodostua elinkeinoharjoittamisen vapauden esteeksi, mitä tulee punnita perusoikeuksien kannalta. Elinkeinoharjoittajan kannalta riskiä lisää, että toimivaltaisia viranomaisia tulee olemaan lukuisia, jolloin tarpeellista asiantuntemusta on vaikea luoda keskitetysti. Verkkorajapintaan pääsyn estäminen on myös sananvapauden kannalta keskeinen kysymys.

Elinkeinoelämän keskusliitto huomioi, että alustojen ja välittäjien vastuuvapautta koskevaa sääntelyä ei tule viranomaisten toimesta tehdä merkityksettömäksi toimivallan laajalla tulkinnalla ja käytännöllä.

Yksityiskohtaisten ja teknisten huomioiden osalta Elinkeinoelämän keskusliitto viittaa FiCom ry:n lausunnossa asiassa esitettyyn.

Elkomit ry

Elkomit ry kommentoi esitystä erityisesti RoHS-lain, kemikaalilain ja kosmetiikkalain näkökulmasta ja katsoo, että markkinavalvonnan riittävä resursointi tulisi varmistaa. Elkomit ry ehdottaa, että esityksessä tulisi kiinnittää huomiota valvonnan kattavuuteen ulkomaisten valmistajien ja heidän valtuutettujen edustajiensa osalta; eritoten, jos kyseessä ovat suoraan loppukäyttäjälle esimerkiksi verkon kautta myydyt tuotteet, koska nyt ehdotetut velvollisuudet eivät kohtele kaupan toimijoita tässä suhteessa tasapuolisesti.

Finanssiala ry

Finanssiala ry pitää hyvänä sitä, ettei tässä yhteydessä säädetä markkinavalvontaviranomaiselle oikeutta saada käyttöönsä valehenkilöllisyyden käyttöä varten laadittuja tai valmistettuja vääriä asiakirjoja, koska tällä voisi olla huomattavia ja ennakoimattomia vaikutuksia.

Kaupan liitto ry

Kaupan liitto ry esittää, että markkinavalvontalain soveltamisalaan tulisi lisätä myös työsuojelun laitteet.

Kaupan liitto toteaa, että sääntelyn keventämisen mahdollisuutta sekä sen taloudellisia ja muita vaikutuksia voisi arvioida tarkemmin. Lausunnossa toivotaan, että markkinavalvonnan resursointiin kiinnitetään huomiota, jotta kolmansista maista markkinoitujen tuotteiden valvontaan keskitytään myös käytännössä.

Kaupan liitto ei arvioi lainsäädännön merkittävästi kasvattavan kaupan alan toimijoiden hallinnollisia tai muita kustannuksia Suomessa tilanteissa, joissa tarjotut tuotteet ovat vaatimustenmukaisia ja toimijat muutoin noudattavat sovellettavia säännöksiä. Lausunnossa pidetään kuitenkin tärkeänä, että markkinavalvontaviranomaisten toimivallan käytössä ja seuraamusten määräämisessä seurataan tiukasti suhteellisuusperiaatetta ja huolehditaan taloudellisten toimijoiden oikeuksista ja oikeusturvasta tilanteissa, joissa viranomainen epäilee tai toteaa yrityksen toimineen säännösten vastaisesti.

Kaupan liitto kiinnittää huomiota siihen, että yrityksille jätetään hyvin vähän aikaa varautua uusien säännösten voimaantuloon, siitäkin huolimatta, että lakiesityksen keskiössä ovat viranomaisten toimivaltuudet ja seuraamukset jo nyt lakiin sisältyvien tuotteille asetettujen vaatimusten rikkomisesta.

Koskien markkinavalvontalain uutta 10 a §:ää, Kaupan liitto ei pidä selvänä, että valehenkilöllisyyttä voitaisiin tarvita myös tilanteissa, jossa talouden toimija ei suostu toimittamaan tuotetta viranomaisen sitä pyytäessä. Myös näissä tilanteissa

valehenkilöllisyyden käytön täytyy olla alisteista muille mahdollisesti käytössä oleville keinoille välttämättömyys -kriteerin täyttämiseksi.

Kaupan liitto katsoo, että markkinavalvontalain uudessa 22 a §:ssä esitetty malli verkkorajapintaan pääsyn rajoittamisesta puuttuu erittäin syväälle käyvällä tavalla taloudellisen toimijan mahdollisuuksiin harjoittaa elinkeino- tai yritystoimintaa, minkä vuoksi etenkin mallin toisen vaiheen toimivaltuuksien käyttämiselle olisi aina oltava konkreettinen ja selkeä peruste, joka ei jätä epäilyksen varaa markkinavalvontaviranomaisen päätösten tarpeellisuudesta. Mikäli verkkorajapintaan pääsyn estäminen tai rajoittaminen on välttämätöntä, täytyy toimenpiteen olla niin tarkkarajainen ja kapea, että pääsyä muuhun asianmukaiseen sisältöön ei estetä tai rajoiteta. On myös syytä pitää kiinni lähtökohdasta, jonka mukaan viranomaisen on kuultava talouden toimijaa ennen päätösten antamista, varsinkin kun viranomaiselle esitetään mahdollisuutta tehdä päätös itsenäisesti ilman asian saattamista tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Esitetyn 17 §:n 2 momentissa esitetään mahdollisuutta määrätä talouden toimija ryhtymään korjaaviin toimenpiteisiin tuotetta koskevien menettelyjen saattamiseksi vaatimustenmukaiseksi. Kaupan liitto pitää tärkeänä, että markkinavalvontaa ohjaa perusteluissa kuvatulla tavalla jatkossakin riskiperusteinen ja suhteellisuusperiaatteen mukainen lähestymistapa, joka keskittyy ensi sijassa tuotteiden valvontaan, toiveen mukaan enenevässä määrin verkkokauppaympäristössä, eikä markkinavalvonnan painopistettä siirretä uuden toimivaltuuden myötä talouden toimijoiden menettelyjen valvontaan.

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry

Kuluttajaliitto yhtyy esityksen perusteluiden näkemykseen siitä, että markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanon voidaan arvioida johtavan kuluttajansuojan tason nousuun EU:ssa, mikä on myös suomalaisten kuluttajien etu.

Kuluttajaliitto kannattaa, että markkinavalvonta-asetuksen mukaiset uudet markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuudet otetaan tehokkaasti käyttöön. Lausunnossa yhdytään näkemykseen siitä, että uudet toimivaltuudet helpottavat valvontaviranomaisten työtä sekä antavat laajemmat keinot puuttumiseen myöskin verkossa; viranomaisen valvontatyön tehokkuuden parantaminen parantaa aina viime kädessä myös kuluttajien asemaa markkinoilla. Kuluttajaliitto katsoo, että markkinavalvonta tulisi tehokkaasti ulottaa myös kolmansista maista tulevaan verkkokauppaan.

Koskien markkinavalvontalain uutta 10 a §:ää, Kuluttajaliitto huomioi, että on epäselvää, kuinka paljon valeostoja voitaisiin suorittaa internetissä ilman maksua. Jotta viranomainen pystyisi tehokkaasti hyödyntämään tämän lakimuutoksen mahdollistamaa valehenkilöllisyyttä myös verkkokauppoja valvottaessa, tulisi vielä selvittää, mitä lainsäädäntömuutoksia vaadittaisiin, jotta viranomaiset saisivat valehenkilöllisyydelle käyttöön maksuvälineen sekä keinon tunnistautua vahvasti.

Muoti- ja urheilukauppa ry

Muoti- ja urheilukauppa katsoo, että markkinavalvonta-asetus on osin tehoton eikä sovellu muuttuneeseen kaupan toimintaympäristöön, jossa kuluttajat tilaavat suoraan tuotteita kolmansien maiden verkkokaupoista. Lausunnossa esitetään, että jotta kolmansien maiden verkkokauppaa Suomeen voitaisiin oikeasti valvoa, tulee markkinavalvonnan resursointiin kiinnittää huomiota.

Muoti- ja urheilukaupan näkemyksen mukaan myös kemikaaliturvallisuusvalvonta jää tehottomaksi, koska tuotteissa olevien kemikaalien osalta edes valtuutettua edustajaa ei velvoiteta määrättäväksi.

Päivittäistavarakauppa ry

Päivittäistavarakauppa ry toteaa, että viranomaisten valvontamenettelyjen yhdenmukaistamisen ja sääntelyn virtaviivaistamisen takia markkinavalvontalain soveltamisalaan esitetyt muutokset ovat perusteltuja. Myös ammattikäyttöön tarkoitettujen henkilösuojaimien lisäämistä lain soveltamisalaan tulisi harkita. Lausunnossa kehoitetaan kiinnittämään huomiota markkinavalvonnan riittävään resursointiin ja varmistamaan, että yrityksille jätetään riittävästi aikaa varautua uusien säännösten voimaan tuloon.

Koskien markkinavalvontalain uutta 10 a §:ää, Päivittäistavarakauppa katsoo, että valehenkilöllisyyden käytössä tulisi edellyttää välttämättömyyttä ja noudattaa hallintolain periaatteita.

Päivittäistavarakauppa katsoo, että etenkin markkinavalvontalain uudessa 22 a §:ssä esitetyn kaksivaiheisen mallin toisen vaiheen toimivaltuuksien käyttämiselle olisi aina oltava konkreettinen ja selkeä peruste. Mikäli verkkorajapintaan pääsyn estäminen tai rajoittaminen on välttämätöntä, täytyy toimenpiteen olla tarkkarajainen eikä pääsyä muuhun asianmukaiseen sisältöön tule estää tai rajoittaa. Viranomaisen on myös kuultava talouden toimijaa ennen päätösten antamista.

SAK ry

SAK kannattaa esitysehdotusta, mutta toteaa, että viranomaisten valvontakäytäntöjä tule kehittää, jotta uudet toimintatavat saadaan integroitua osaksi jokapäiväistä valvontakäytäntöä tehokkaasti ja tarpeen mukaan.

STTK ry

STTK puoltaa hallituksen esityksen sisältöä koskien markkinavalvonnan soveltamisalan laajentamista ja viranomaisten valtuuksien maltillista kasvattamista.

Suomen Huolinta- ja logistiikkaliitto ry

Suomen Huolinta- ja logistiikkaliitto ry esittää, että esitysluonnoksessa käytettäisiin markkinavalvontalain mukaisesti termiä ”jakelupalvelujen tarjoaja” termin ”huolintapalvelujen tarjoaja” sijaan.

Suomen Yrittäjät

Suomen Yrittäjät suhtautuu myönteisesti markkinavalvontasääntelyä koskeviin muutoksiin ja muutoksien perustana olevan asetuksen tavoitteisiin. He pitävät perusteltuna, että säännökset keskitetään mahdollisimman laajasti markkinavalvontalakiin. Lausunnossa arvioidaan tämän helpottavan ja selkeyttävän sääntelyä valvonnan kohteille oleville elinkeinonharjoittajille sekä vahvistavan oikeusvarmuutta. Koska markkinavalvontalaki koskee kuitenkin erittäin laajaa joukkoa erilaisia tuoteryhmiä, on varmistettava, että eri toimijoille asetetut vastuut ja velvoitteet ovat selkeitä kaikissa tapauksissa.

Suomen Yrittäjät pitävät valehenkilöllisyyttä koskevaa toimivaltuutta perusteltuna. Lausunnossa tuodaan esiin, että toimivaltuuden perusteluihin olisi täydennettävä, ettei kauppatapahtumaa voida myöskään peruuttaa valehenkilöllisyyden turvin tehtyyn ostoon vedoten. Kyseessä olisi normaali sopimusoikeudellinen oikeustoimi sillä erotuksella, ettei ostajan henkilöllisyys ole selvillä. Lausunnossa huomioidaan, että myös sektorilainsäädännössä viranomaisten toimivaltuudet valehenkilöllisyyden käyttöön tulisi olla mahdollisimman yhteneväiset horisontaalisen markkinavalvontalain kanssa.

Suomen Yrittäjät pitävät markkinavalvontalakiin ehdotetun uuden 22 a §:n osalta tärkeänä, että toimivaltuuksien käyttö kohdistetaan tarkasti vain vakavan riskin tuotteita sisältävään verkkorajapinnan osaan, jotta toimivaltuuksien käytöstä aiheutuvat haitat ja häiriöt eivät ylitä sitä, mikä on välttämätöntä.

Teknisen Kaupan Liitto ry

Teknisen Kaupan Liitto ry katsoo olevan perusteltua lisätä ehdotetut kahdeksan tuotevaatimuksia sisältävää lakia markkinavalvontalain soveltamisalaan, sekä toteuttaa esitetyt muutokset, jotka ovat tarpeen markkinavalvonta-asetuksen soveltamiseksi. Säännösten voimaantulon aikataulua he pitävät kireänä.

Teknisen Kaupan Liiton mukaan on tärkeää, että markkinavalvontaviranomaisten toimivallan käytössä ja seuraamusten määräämisessä seurataan suhteellisuusperiaatetta ja huolehditaan taloudellisten toimijoiden oikeuksista ja oikeusturvasta.

Markkinavalvontalakiin ehdotetun uuden 10 a §:n osalta Teknisen Kaupan Liitto katsoo, että valehenkilöllisyyden käytön täytyy olla alisteista muille mahdollisesti käytössä oleville keinoille.

Teknisen Kaupan Liitto toteaa, että markkinavalvontalain uudessa 22 a §:ssä esitetyn kaksivaiheisen mallin toimivaltuuksien käyttämiselle olisi aina oltava konkreettinen ja selkeä peruste. Mikäli verkkorajapintaan pääsyn estäminen tai rajoittaminen on välttämätöntä, täytyy toimenpiteen olla tarkkarajainen eikä pääsyä muuhun asianmukaiseen sisältöön tule estää tai rajoittaa. Viranomaisen on myös kuultava talouden toimijaa ennen päätösten antamista.

Markkinavalvontalakiin esitetyn 17 §:n 2 momentissa esitetään mahdollisuutta määrätä talouden toimija ryhtymään korjaaviin toimenpiteisiin tuotetta koskevien menettelyjen saattamiseksi vaatimustenmukaiseksi. Teknisen Kaupan Liitto pitää tärkeänä, että markkinavalvontaa ohjaa jatkossakin riskiperusteinen ja suhteellisuusperiaatteen mukainen lähestymistapa, joka keskittyy tuotteiden valvontaan,

eikä markkina- ja valvonnan painopistettä siirretä uuden toimivaltuuden myötä talouden toimijoiden menettelyjen valvontaan.

Teknologia- ja teollisuus ry

Teknologia- ja teollisuus ry pitää ehdotettua markkina- ja valvonnan soveltamisalan laajentamista ja valvontatoimivaltuuksien täydentämistä erittäin tarpeellisena ja kannattaa niiden tavoitteita tehostaa EU:n sisämarkkinoiden vapaan liikkuvuuden toteutumista tavaroiden vapaan liikkuvuuden, mutta mahdollisesti myös tiedon vapaan liikkuvuuden osalta.

Ehdotetun seuraamussääntelyn osalta Teknologia- ja teollisuus pyytää huolehtimaan, että sähkö- ja elektroniikkalaitteita valmistavien yritysten toimintaan ei luoda sellaisia rajoitteita, jotka tekisivät teollisesta toiminnasta epävakaa.

Teknologia- ja teollisuus katsoo, että uusien tehostettavien markkina- ja valvonnan toimien tulee perustua nopeampiin ja digitaalisempiin ratkaisuihin ja että esityksessä tulee korostaa kiertotalouden mahdollisuuksia, materiaali- ja energian sujuvuutta ja toisen syklin tuotteiden ja polymeerisovellusten mahdollisuutta päästä markkinoille.

Teknologia- ja teollisuus toteaa, että markkina- ja valvonnan lakiin esitetyn uuden 22 a §:n osalta kansallisesta säännöksestä tulisi yksiselitteisesti ilmetä, että toimivaltaisen viranomaisen on ensisijaisesti oltava yhteydessä suoraan elinkeinonharjoittajaan. Muut keinot tulee järjestää markkina- ja valvonta-asetuksen mukaisesti siten, että pisimmälle menevät puuttumiset ovat viimesijaisia.

Teknologia- ja teollisuus tuo lausunnossaan esille mahdollisuuden, että ympäristöministeriön valmistelussa oleva erillinen hallituksen esitys jätelakiin liittyvien tuoteryhmien sekä EU-ympäristömerkittyjen tuotteiden osalta sidottaisiin osaksi markkina- ja valvonnan lakia.

Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry

Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry lausuu useita huomioita koskien markkina- ja valvonnan lakiin ehdotettua uutta 22 a §:ää. FiCom toteaa, että kansallisesta säännöksestä tulisi yksiselitteisesti ilmetä, että toimivaltaisen viranomaisen on ensisijaisesti oltava yhteydessä suoraan elinkeinonharjoittajaan. Pykälän muut keinot tule järjestää markkina- ja valvonta-asetuksen mukaisesti siten, että pisimmälle menevät puuttumiset ovat viimesijaisia. Lausunnossa korostetaan verkkorajapintaan kohdistetun määräyksen saajan kuulemisen merkitystä erityisesti tapauksissa, missä pakkokeino kohdistuu välittäjän vastuuvapauden piirissä toimivaan teleyritykseen. Mikäli viimesijaisena keinona on se, että pääsyä verkkosisältöön halutaan rajoittaa kohdistamalla pakkokeino välittäjänä toimivaan teleyritykseen, on vaadittu nimipalvelujärjestelmän osoitteet nimipalvelimelta poistava DNS-esto suositeltavin menetelmä.

Esityksen 22 a §:n 1 ja 2 momentin ehdotetut toimivaltuudet kohdistuvat yksilöimättömään palveluntarjoajaan, jota FiCom pitää liian laveana muotoiluna, koska kaikkien näiden toimijoiden ei ole mahdollista toteuttaa 1 momentin mukaisia toi-

menpiteitä. Siksi FiCom katsoo, että esityksessä tulisi tarkentaa, mihin palveluntarjoajiin toisaalta 1 momentin mukaiset lievemmat toimivaltuudet ja toisaalta 2 momentin mukaiset rajoittavammat toimivaltuudet tulisi kohdistaa.

FiCom esittää, että markkinavalvontaviranomaisten moninaisuuden vuoksi palveluntarjoajien oikeussuojan sekä oikeusvarmuuden kannalta on välttämätöntä, että verkkorajapintoihin liittyviä toimivaltuuksia käyttäisi tuomioistuin markkinavalvontaviranomaisen hakemuksesta. Eri markkinavalvontaviranomaisilla on eritasoinen tietämys siitä, millaiset verkkorajapintoihin liittyvät toimet ovat tosiasiallisesti teknisesti toteutettavissa, joten tuomioistuimen tulee varmistaa määräysten yhteismittaisuus. Vaihtoehtoisesti esimerkiksi ministeriön tehtäväksi tulisi kirjata määräysten vaikutusarviointi sekä yhdenmukaisuuden arviointi.

Markkinavalvontalain 8 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, joka koskisi markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuutta saada talouden toimijalta sellaiset valvontaa varten välttämättömät tiedot, jotka tarvitaan verkkorajapintojen omistajien varmentamiseen. Perustelujen mukaan edellytyksenä olisi, että tiedot ovat välttämättömiä valvontaa varten. FiCom huomioi, että perusteluissa ei kuitenkaan oteta kantaa siihen, miten verkkorajapintojen omistajien varmentaminen käytännössä toteutettaisiin tai mitä verkkorajapinnan omistajalla ylipäätään tarkoitetaan. Koska kyseessä on markkinavalvontaviranomaisille uusi toimivaltuus, sen käyttämisestä tulisi säädellä tarkemmin, ettei palveluntarjoajilta vaadita esimerkiksi tietoja, joita niiden on mahdoton toimittaa.

Tuote- ja palvelukaupan yhdistys Etu ry

Tuote- ja palvelukaupan yhdistys Etu ry tukee esitystä pääperiaatteiltaan, mutta pitää sen voimaantulon aikataulua kireänä.

Etu ry esittää, että markkinavalvontalain soveltamisalaan tulisi lisätä myös työsuojelun laitteet. Etu ry toteaa, että nykysääntelyä ei ole karsittu siltä osin kuin markkinavalvonta-asetus sallii tietyt vähimmäisvaatimukset ylittävät kansalliset joustot, ja katsoo, että sääntelyn keventämisen mahdollisuutta sekä sen taloudellisia ja muita vaikutuksia voisi arvioida tarkemmin.

Etu ry painottaa, että markkinavalvontaviranomaisten toimivallan käytössä ja seuraamusten määräämisessä tulee seurata tiukasti suhteellisuusperiaatetta ja on huolehdittava taloudellisten toimijoiden oikeuksista ja oikeusturvasta tilanteissa, joissa viranomaisen epäilee tai toteaa yrityksen toimineen säännösten vastaisesti.

Markkinavalvontalakiin ehdotetun uuden 10 a §:n osalta Etu ry katsoo, että valvontaviranomaisen toimivaltuuksien rajoittaminen koskemaan tavallisten siviilioikeudellisten oikeustoimien suorittamista ja välttämättömyyden edellyttäminen valehenkilöllisyyden käytöltä ovat tärkeitä. Lausunnossa pyydetään vielä arvioimaan, onko tarvetta valehenkilöllisyyteen tilanteessa, jossa talouden toimija ei suostu toimittamaan tuotetta viranomaisen sitä pyytäessä. Valehenkilöllisyyden käytön on oltava viimesijaista.

Etu ry toteaa, että markkinavalvontalain uudessa 22 a §:ssä esitettyjen toimivaltuuksien käyttämiselle olisi aina oltava konkreettinen ja selkeä peruste. Mikäli verk-

korajapintaan pääsyn estäminen tai rajoittaminen on välttämätöntä, täytyy toimenpiteen olla tarkkarajainen eikä pääsyä muuhun asianmukaiseen sisältöön tule estää tai rajoittaa. Viranomaisen on myös kuultava talouden toimijaa ennen päätösten antamista.

Esitetyn 17 §:n 2 momentissa esitetään mahdollisuutta määrätä talouden toimija ryhtymään korjaaviin toimenpiteisiin tuotetta koskevien menettelyjen saattamiseksi vaatimustenmukaiseksi. Etu ry pitää tärkeänä sitä, että markkinavalvontaa ohjaa jatkossakin riskiperusteinen ja suhteellisuusperiaatteen mukainen toimintamalli, joka keskittyy tuotteiden valvontaan. Huolta herättää kysymys, miten tehokkaasti kansalliset markkinavalvontaviranomaiset voivat valvoa ulkomaisten taloudellisten toimijoiden menettelyvirheitä varsinkin verkkokaupassa.